

patiënten die de dupe werden van verkeerde diagnostiek; in deze serie waren 40 pct van de overledenen ouder dan 70 jaar. Volgens het rapport van de commissie was de behandeling in 57 pct der gevallen onvoldoende geweest. In 40 pct der sterfgevallen lag de schuld hoofdzakelijk bij de patiënt; die bv. onvoldoende had meegewerkt; in vele gevallen betrof dit bejaarden. Het rapport wijst voorts op de ongelijkvormigheid van de ziekte bij geboren Engelsen en bij immigranten. Bij de Engelsen kwam extrapulmonaire tuberculose zelden voor; bij de immigranten manifesteerde de ziekte zich vaak als een van de miliaire vormen, of als aantasting van het peritoneum, de ingewanden, de lymfeklieren.

Abortus. — Op 6 mei antwoordde MICHAEL ALISON op een vraag van een parlementslid over de aantallen abortus die sinds de inwerkingtreding van de Abortuswet zijn uitgevoerd. In 1968 (april-december) bedroeg het aantal voor Engeland plus Wales 23.641 en voor Schotland 1.537; in 1969 waren de aantallen resp. 54.819 en 3.544; in 1970 resp. 86.565 en 5.201. Ook over de aantallen abortus bij vrouwen uit het buitenland vermeldde het antwoord cijfers; voor de drie genoemde tijdvakken heeft men resp. geregistreerd: 1.194, 4.700 en 9.680 gevallen. (*Brit. med. J.*, 22 mei bl. 478.)

Verenigde Staten

Behandeling van drug-intoxicatie met hemoperfusie.

— In het *New England Journal of Medicine* van 22 april (bl. 874) beschrijven ROSENBAUM en medewerkers een perfusietechniek met een betrekkelijk eenvoudig apparaat van geringe afmetingen, dat 650 gram pyrogeenvrije hars (Amberlite XAD-2-resin) bevat en dat per minuut 300 ml bloed kan zuiveren van de daarin aanwezige drugs (meestal een barbituraat). Een editorial (bl. 911) toont zich enthousiast, maar waarschuwt voor teleurstellingen: het apparaat is wel goed en het heeft weinig bijwerkingen (voornamelijk vermindering van het aantal bloedplaatjes), maar door verwijdering van de drug uit het bloed is men er nog niet; de stof heeft inmiddels de cellen beschadigd en de schade blijft, al verdwijnt de drug uit het bloed. Nog steeds is behandeling van ademhaling en circulatie het belangrijkste.

Adenocarcinoom van de vagina bij jonge vrouwen.

— Een artikel van HERBST, ULFELDER en POSKANZER (*New Engl. J. Med.*, 22 april bl. 878) legt verband tussen de ontwikkeling van vaginaal adenocarcinoom bij jonge vrouwen en de toediening van stilboestrol aan de moeders van deze vrouwen in de eerste periode van hun zwangerschap. Dat gebeurde in de jaren 1946-1951, toen stilboestrol werd toegepast in gevallen van dreigende of recidiverende abortus. In de jaren 1966-1969 werd bij acht jonge vrouwen, allen geboren in eerstgenoemde periode, een adenocarcinoom van de vagina vastgesteld. Bij retrospectief onderzoek bleek dat zeven van de acht moeders van deze patiënten in de jaren 1946-1951 in het begin van hun zwangerschap met stilboestrol waren behandeld. Een editorial (*ibid.* bl. 913) wijst op het grote belang van dit onderzoek. Indien de uitkomsten ervan worden bevestigd, is het belang ervan van dezelfde dimensie als dat van de thalidomide-ramp en de gevolgen van rubella-infectie voor de foetus. De artsen doen er goed aan, reeds nu zeer terughoudend te zijn met het voorschrijven van stilboestrol aan een zwangere. „Indeed, physicians must think more seriously before administering any drug to a pregnant woman.” Voor overdreven ongerustheid van vrouwelijke patiënten over hun dochters is er gelukkig geen aanleiding. De incidentie van de tumor-ontwikkeling is zeer

laag. Er zijn slechts enkele gevallen bekend, terwijl vele duizenden vrouwen gedurende hun zwangerschap met stilboestrol zijn behandeld.

M. M. HILFMAN

BINNENLAND

Voorlichting over drugs op Haarlemse scholen. — De gemeente Haarlem gaat aan schoolklassen voorlichting geven over drugs en druggebruik. Daartoe worden op dit ogenblik ongeveer zestien onderwijzers en jeugdleiders opgeleid. Het is de bedoeling dat zij aan alle 800 daarvoor in aanmerking komende schoolklassen gedurende het volgende cursusjaar voorlichting gaan geven.

B. en W. van Haarlem schrijven dit aan de raad in een preadvies inzake het gemeentelijk drugbeleid, dat als enig punt op de agenda staat voor de raadsvergadering van 9 juni. In een vorige vergadering van de raad is door Dr. VAN DER LANDE, directeur van de inrichting Amstelland van het Provinciaal Ziekenhuis in Santpoort, een inleiding gehouden over drugs en druggebruik.

Een speciaal team — bestaande uit een psychiater, een jurist en een psycholoog — is op het ogenblik al bezig met de scholing van de „informanten”. Wanneer deze opgeleid zijn, zullen ze eerst de ouders en docenten van de scholen kennis laten maken met het soort voorlichting dat wordt gegeven.

Tevens gaat de gemeente Haarlem bevorderen dat er meer mogelijkheden voor de behandeling en nazorg van druggebruikers komen, en dat er een algemeen opvang- en adviescentrum voor jongeren wordt opgericht. (*Volkskrant*, 8 juni.)

Contactlenzeninstituten. — De goede naam van de Nederlandse opticiëns wordt veel schade berokkend door beunhazen die contactlenzen leveren, die niet voldoen aan de kwaliteitseisen. Contactlenzeninstituten schieten als paddestoelen uit de grond. Dit is de mening van de voorzitter van de Nederlandse Unie voor Opticiëns, de heer G. KOOPMAN. (*Volkskrant*, 8 juni.)

Scholen voor verpleegopleiding. — In een rapport over de opleiding voor de verpleging en verzorging van zieken aan staatssecretaris KRUISINGA (Volksgezondheid) wordt een geheel nieuwe vorm van opleiding voorgesteld: niet meer intern in de ziekenhuizen, maar onafhankelijk in scholen met een cursusduur van drie jaar, waarvan één praktijkjaar.

„De essentie van het rapport is een werkelijke vernieuwing”, aldus mej. J. VON NORDHEIM, voorzitter van de begeleidingscommissie die het rapport heeft opgesteld, en die de experimenten moet gaan begeleiden. „De opleiding wordt een middelbare beroepsopleiding, die aansluit op het algemeen vormend onderwijs. Als eis is gesteld dat in de directie van de scholen een verpleegkundige zitting heeft.”

Doordat de opleiding los wordt gemaakt van de ziekenhuizen kan alle aandacht worden gericht op de leerlingen. In de ziekenhuizen verrichten de leerlingen in feite werk, terwijl zij daarbij een opleiding krijgen. Op de scholen wordt het leerproces het belangrijkste.

Het rapport werd maandagmiddag op een vergadering van de sectie docenten van de federatie van de drie beroepsverenigingen in de verpleegkunde in Utrecht openbaar gemaakt. (*Volkskrant*, 8 juni.)

Hennep-aanplant. — De Nederlandse kruidenkwekers en handelaren hebben de laatste tijd een groeiend aantal aanvragen om hennepplanten en gedroogde hennep afgewezen